

МЕДИЧНА ОСВІТА

DOI: 10.21802/artm.2020.4.16.114.

УДК 37.01/.09:61

ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА ОСВІТА – ОСНОВА ЯКІСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

А.Б. Костишин

*Івано-Франківський національний медичний університет, кафедра ортопедичної стоматології,
м. Івано-Франківськ, Україна,
ORCID ID: 0000-0001-5500-0874,
e-mail: kostushunzorzana1907@gmail.com*

Резюме. Освіта – це процес, від якого залежить майбутнє нації. До того ж якісний освітній процес є необхідною умовою вищої освіти, без виконання якої освіта не буде конкурентноспроможною. У процесі задіяні педагоги, навчальні технології, методики, засоби (наочність, підручники, технічні пристрої тощо), освітній менеджмент та ін. Освіта забезпечує загальнокультурну та професійно орієнтовану підготовку здобувача вищої освіти за ступенем «молодший спеціаліст», визначає обсяг спеціальних знань, умінь та навичок, достатніх для вирішення типових задач фахівця на відповідній посаді, включаючи здатність використовувати теоретичні знання та практичні уміння, виконання технологічних етапів виготовлення ортопедичних протезів, надання медичної допомоги при невідкладних станах, оцінку впливу небезпечних факторів щодо розвитку професійних захворювань.

Водночас освіта, а значить, і її якість, не обмежується лише результатами навчання. Це ще й фізичний, інтелектуальний і духовний розвиток особистості, рівень її вихованості. Однак відомі вчені не мають єдиної думки щодо поняття якісної освіти. Якість освіти залежить від багатьох факторів: педагогічного персоналу, рівня його майстерності; ресурсного забезпечення навчального процесу; управління освітнім процесом; навчальних планів, змісту освіти і навчально-методичного забезпечення; ефективних навчальних технологій; психологічного супроводу освітнього процесу, а також від суб'єктів навчання, узгоджених дій з батьками тощо.

Звісно, освіта буде якісною, якщо будуть ефективно взаємодіяти усі складові. У роботі висвітлено особливості надання якісної фахової передвищої освіти, визначається її взаємозв'язок з ефективністю підготовки фахівців у вищих закладах освіти.

Ключові слова: якість навчання, моніторинг якості освіти.

Вступ. У вищі навчальні заклади на навчання вступають випускники шкіл, які успішно здали ЗНО, а також випускники закладів фахової передвищої освіти. Зокрема, в Івано-Франківський національний медичний університет (ІФНМУ) вступають абітурієнти, які закінчили Медичний коледж ІФНМУ. У цьому закладі здобувають такі спеціальності: сестринська справа (медична сестра), стоматологія ортопедична (зубний технік), фармація, промислова фармація (фармацевт), лікувальна справа (фельдшер). Тому важливим є рівень освіти у медичному коледжі, де студенти проходять профільне навчання.

Актуальність дослідження полягає в тому, що згідно з прийнятою XX сесією Генеральної конференції ЮНЕСКО, під **освітою** розуміється процес і результат удосконалення здібностей і поведінки особистості, при якому вона досягає соціальної зрілості та індивідуального зростання. Адже освіта – це процес і результат навчання, виховання, розвиток особистості з урахуванням її природних задатків і здібностей [1].

Результати дослідження та їх обговорення.

У Медичному коледжі ІФНМУ приділяється значна увага розвитку якісної фахової передвищої освіти. Вона включає такі складові:

- знання, уміння і навички;
- показники особистісного розвитку;

в) негативні наслідки освіти (перевантаження і втома, відраза до навчання тощо);

г) ріст професійної компетентності викладача;

д) ріст престижу навчального закладу в соціумі [2].

Однією з причин низької якості освіти, як зазначається в концепції «Нова українська школа», є те, що «український школяр отримує в школі суму знань» [3], і учні часто не вміють застосовувати їх для вирішення життєвих проблем, оскільки сьогодні теоретична складова домінує над практичною, а вибір професії вирішують, як правило, випускники з батьками, тому найчастіше він залежить від кількості балів, набраних під час зовнішнього незалежного оцінювання та професійної орієнтації.

Суперечність між теоретичною і практичною складовими освіти не можна розв'язувати одномоментно. Домінування теоретичної чи практичної складових освіти залежить і від віку, і від змісту навчального предмета, і від профілю навчання, і від майбутнього професійного вибору.

Знання як важливу складову освіти можна диференціювати на дві частини: абстрактну і життєво важливу. Слід спрямувати практичну складову навчальних предметів на вирішення важливих життєвих проблем.

У Медичному коледжі ІФНМУ навчаються студенти, які вступили після закінчення 11 та 9 класів

середньої школи. Лише студенти-зубні техніки здобувають фахову підготовку після 11 класу, засвоюючи такі дисципліни:

I. Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки:

Основи філософських знань;

- Соціологія;
- Основи правознавства;
- Іноземна мова за професійним спрямуванням;
- Фізичне виховання;
- Українська мова за професійним спрямуванням;

ням;

- Культурологія;
- Історія України;
- Основи економічної теорії.

II. Цикл природничо-наукової підготовки:

- Основи медичної інформатики;
- Анатомія та фізіологія з елементами біомеханіки жувального апарату людини;
- Безпека життєдіяльності;
- Основи екології;
- Зуботехнічне матеріалознавство.

III. Цикл професійної та практичної підготовки:

- Моделювання анатомічної форми зубів;
- Техніка виготовлення знімних протезів;
- Техніка виготовлення незнімних протезів;
- Техніка виготовлення бюгельних протезів;
- Техніка виготовлення ортодонтитичних конструкцій в дитячому віці;
- Техніка виготовлення щелепно-лицевих конструкцій;
- Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій;
- Основи охорони праці та охорона праці в галузі.

У Медичний коледж ІФНМУ вступають випускники 9 класу на такі спеціальності: сестринська справа (медична сестра), стоматологія ортопедична (зубний технік), фармація, промислова фармація (фармацевт), лікувальна справа (фельдшер). Насамперед вони вивчають предмети I базового рівня – циклу загальноосвітньої підготовки (навчальні дисципліни середньої школи), здають ЗНО, іспити, диференційні заліки, отримуючи після завершення навчання Свідоцтво про середню освіту (рис.1).

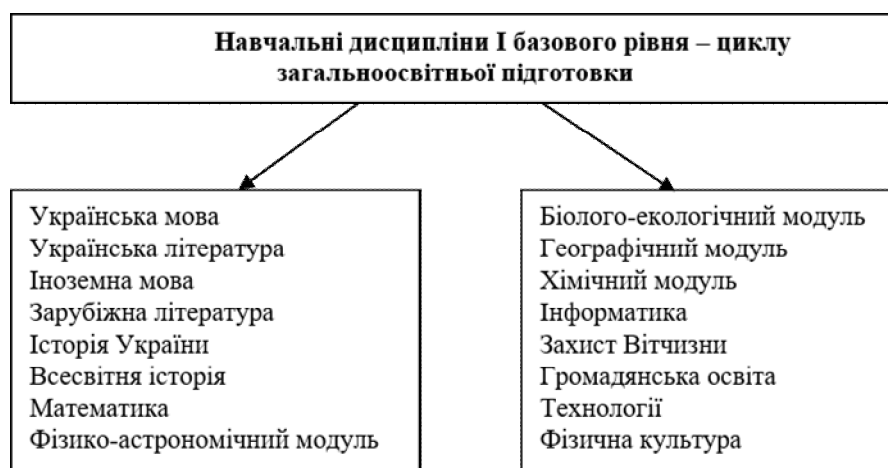

Рис. 1. Навчальні дисципліни I базового рівня – циклу загальноосвітньої підготовки

Студенти медичного коледжу ІФНМУ, які вступили після 9 класу, всіх спеціальностей опановують навчальні дисципліни циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки:

- Основи філософських знань;
- Соціологія;
- Основи правознавства;
- Іноземна мова за професійним спрямуванням;
- Фізичне виховання;
- Українська мова за професійним спрямуванням;
- Культурологія;
- Історія України;
- Основи економічної теорії.

Особливу увагу в медичному коледжі приділяють дисциплінам циклів природничо-наукової,

професійної та практичної підготовки (рис.2, 3).

Засвоєні під час навчання практичні навички студенти Медичного коледжу ІФНМУ закріплюють, проходячи виробничу та переддипломну практику.

Однак, слід враховувати суперечність між освітнім і розвивальним компонентами змісту навчання, яка суттєво впливає на технологію навчання, його цільові настанови. Невміння її побачити або неправильно вирішення лягають важким тягарем на суб'єктів навчання.

Перевантаження навчання інформацією пригнічує, гасить інтелектуальну діяльність студента, бажання засвоювати теоретичний матеріал та володіти практичними навичками вибраного фаху. Тому освіта має бути за принципом природовідповідності.

Рис.2. Навчальні дисципліни циклів природничо-наукової, професійної та практичної підготовки студентів за фахом «Стоматологія ортопедична» та «Фармація»

Важливо і те, що навчання на кожному курсі закінчується складанням іспитів, диференційованих заліків, підсумкових модульних контролів з усіх предметів. Закінчуючи навчання, студенти здають Комплексний державний іспит, який складається з теоретичної та практичної частин. Це також сильно мотивує студентів до системного і систематичного навчання. Саме системне і систематичне навчання дає потрібні результати з предметів під час зовнішнього незалежного оцінювання, а отже, і вступ до закладу вищої освіти.

Ті студенти, які не мають елементарних знань із середньої школи або закладу фахової передвищої освіти, неспроможні успішно засвоювати програми вищої школи.

Згідно з законом «Про освіту» внутрішня система забезпечення якості освіти може включати:

- стратегію (політику) та процедури оцінювання здобувачів освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;

– забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти [4].

Висновки. Якість фахової передвищої освіти – багатогранне поняття. Вона охоплює ефективну освітню систему, яка мотивує студентів до систематичного навчання, якісні навчальні плани, програми і підручники, якісно підготовленого викладача, який цілком віддається педагогічній діяльності (підготовка якісних навчально-методичних матеріалів, постійна самоосвіта, систематичне підвищення кваліфікації тощо), високоефективні інноваційні технології навчання, адаптовані до вікових та індивідуальних особливостей студентів, достатнє ресурсне забезпечення освітнього процесу (добротні навчальні приміщення (класні кімнати, кабінети), прилади і матеріали, комп'ютерні системи і програмне забезпечення освітнього процесу, художня, науково-популярна і навчально-методична література, лабораторії, а також спортивний інвентар, спортивні зали, басейн, спортивний майданчик, майстерні. Зокрема, студенти-зубні техніки постійно навчаються у Зуботехнічній лабораторії Центру стоматології ІФНМУ, здобуваючи необхідні практичні навички.

Не менш важливим є ефективна система управління якістю освіти, у тому числі й система внутрішнього забезпечення якості освіти, і об'єктивна система зовнішнього забезпечення якості освіти. Якщо все буде якісним, то будуть оптимальними і результати освітнього процесу, які відповідатимуть реальним інтелектуальним можливостям студентів. Тобто якість навчання є вужчим поняттям, ніж якість освіти, воно є її складовою.

Якість навчання – це і результати, тобто нав-

чальні інтелектуальні досягнення студентів закладів передвищої освіти.

Нині Міністерство освіти і науки України багато робить, щоб спрямувати розвиток освіти на європейський шлях. Відповідно у студентів Медичного коледжу ІФНМУ активно розвивають мотивацію до

засвоєння знань, успішного навчання, якісного оволодіння фаховими практичними навичками, які складають основу якісної вищої освіти.

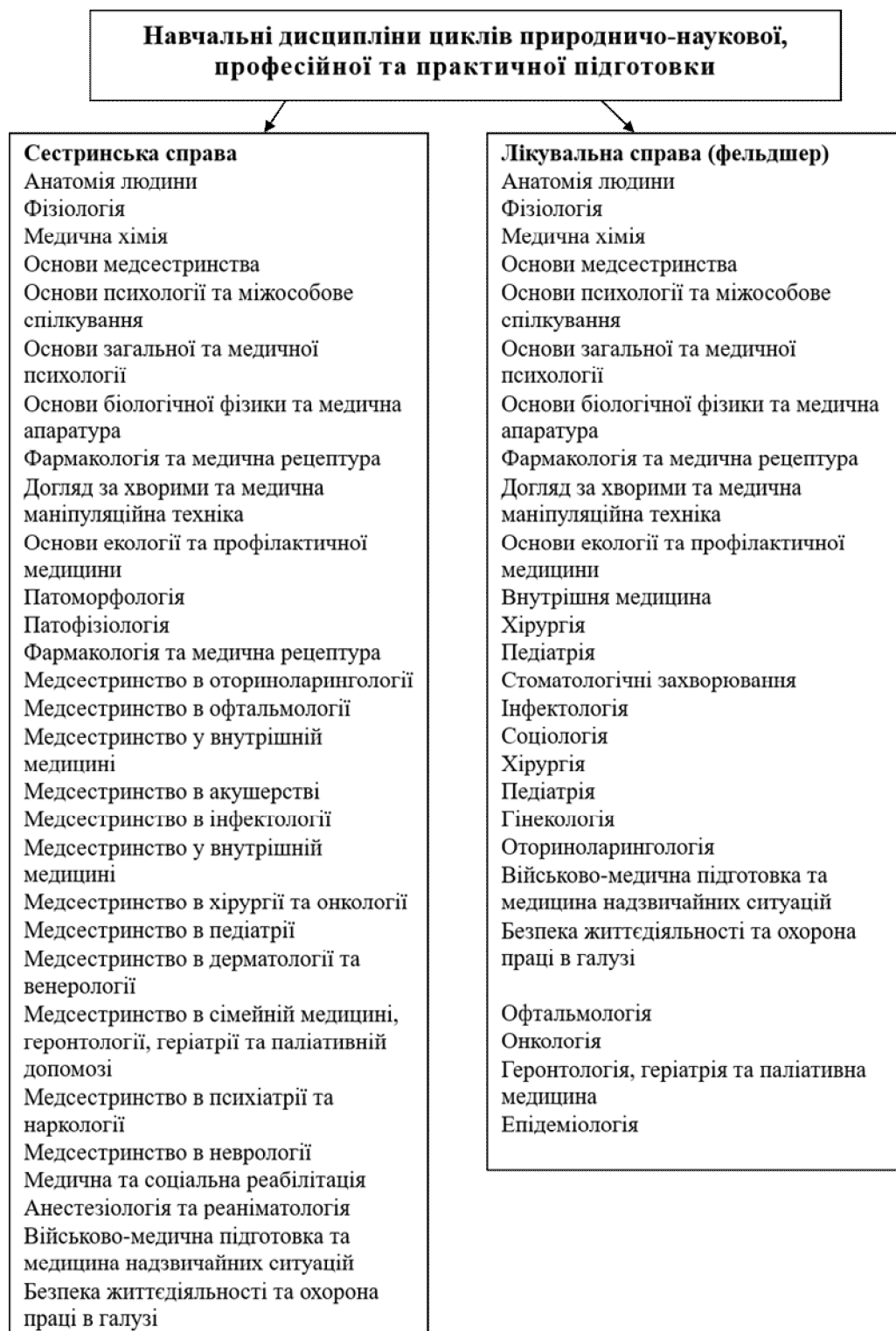

Рис.3. Навчальні дисципліни циклів природничо-наукової, професійної та практичної підготовки студентів за фахом «Сестринська справа» та «Лікувальна справа»

References:

1. Sikorskyi P, Kolodii I. Yakist serednoi osvity – osnovnyi chynnyk yakisnoi vyshchoi osvity. *Vyshcha osvita Ukrainy*. 2019; 3:51-60.
2. Ostroverkhova N. Otsinka yakosti osvity. *Osvita i upravlinnia*. 2005; 8(1):109-113.
3. Kontseptsiiia «Nova ukrainska shkola». URL: <http://osvita.ua/doc/fiies/news/520/52062/new-school.pdf>.
4. Zakon Ukrainy «Pro osvitu». URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>

УДК 37.01/09:61

**ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ПЕРЕДВЫСШЕЕ
ОБРАЗОВАНИЕ – ОСНОВА КАЧЕСТВЕННОГО
ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ**

А.Б. Костишин

Ивано-Франковский национальный медицинский университет, кафедра ортопедической стоматологии, г. Ивано-Франковск, Украина, ORCID ID: 0000-0001-5500-0874, e-mail: kostushunzorjana1907@gmail.com

Резюме. Образование – это процесс, от которого зависит будущее нации. К тому же качественный образовательный процесс является необходимым условием высшего образования, без выполнения которого образование не будет конкурентноспособным. В процессе задействованы педагоги, обучающие технологии, методики, средства (наглядность, учебники, технические устройства и т.п.), образовательный менеджмент и др.

Образование обеспечивает общекультурную и профессионально ориентированную подготовку соискателя высшего образования степени «младший специалист», определяет объем специальных знаний, умений и навыков, достаточных для решения типичных задач деятельности специалиста соответствующей должности, включая способность использовать теоретические знания и практические умения, выполнение технологических этапов изготовления ортопедических протезов, умение предоставлять медицинскую помощь при неотложных состояниях, оценивать влияние опасных факторов по развитию профессиональных заболеваний.

В то же время образование, а значит, и его качество, не ограничивается только результатами обучения. Это также физическое, интеллектуальное и духовное развитие личности, уровень ее воспитанности. Однако известные ученые не имеют единого мнения относительно понятия качественного образования. Качество образования зависит от многих факторов: педагогического персонала, уровня его мастерства; ресурсного обеспечения учебного процесса; управления образовательным процессом; учебных планов, содержания образования и учебно-методического обеспечения; эффективных обучающих технологий; психологического сопровождения образовательного процесса, а также от субъектов

учения, согласованных действий с родителями и тому подобное.

Конечно, образование будет качественное, если будут эффективно взаимодействовать все составляющие. В работе освещены особенности предоставления качественного профессионального передвысшего образования, определяется взаимосвязь между его качеством и эффективностью подготовки специалистов в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: качество обучения, мониторинг качества образования.

UDC 37.01/09:61

**PROFESSIONAL ADVANCED EDUCATION - THE
BASIS OF QUALITY HIGHER EDUCATION**

A.B. Kostyshyn

Ivano-Frankivsk National Medical University, department of Orthopedic Dentistry, Ivano-Frankivsk, Ukraine, ORCID ID: 0000-0001-5500-0874, e-mail: kostushunzorjana1907@gmail.com

Abstract. Education is a process on which the future of a nation depends. In addition, a quality educational process is a necessary condition for higher education, without which education will not be competitive. Teachers, educational technologies, methods, tools (visual aids, textbooks, technical devices, etc.), educational management are involved in the process.

Education provides general cultural and professionally oriented training of a graduate of the degree of junior specialist, determines the amount of special knowledge, skills and abilities sufficient to solve typical tasks of the specialist in the respective position, including the ability to use theoretical knowledge and practical skills, to perform the technological stages of manufacturing orthopedic prostheses, to provide medical care in emergencies, to assess the impact of dangerous factors on the development of occupational diseases.

Education provides the activities of a nurse, which includes organizational functions, determining the needs of patients, the ability to prepare patients for complex laboratory tests and instrumental methods of examination, special care and care for patients, participation in treatment and prevention, conduct an educational work in accordance with the principles of nursing ethics and deontology, constant improvement of professional level, practice of practical skills in the departments of hospitals, hospices and family medicine clinics.

Education provides students with the ability to form a worldview, understanding the principles of society, the ability to think abstractly, analyze and synthesize on the basis of logical arguments and verified facts, consider social phenomena in development and specific historical conditions, lead a discussion, use appropriate terminology and thoughts expression in oral and written forms in the native language.

Students are taught to use knowledge in the field of socio-economic training, communicate in a foreign language, be ready to work in a foreign language environment using information technology, search for processing and analysis of information from various sources, communicate professionally, provide harmonious and constructive relationships in the performance of professional tasks. At IFNMU Medical College, students learn the ability to interpret and use theoretical knowledge and practical skills on diseases questions, methods of organizing the safety of human life, their protection from the possible consequences of accidents and disasters.

At the same time, education, and hence its quality, is not limited to learning outcomes. It is also the physical, intellectual and spiritual development of the individual, the level of his upbringing.

That is why well-known scientists do not have a single opinion on the concept of quality education.

The quality of education depends on many factors: teaching staff, the level of their skills; resource provision of the educational process; management of the educational process; curricula of educational content and educational and methodological support; effective educational technologies; psychological support of the educational process, as well as from the subjects of education, concerted actions with parents, etc.

Of course, education will be of good quality if all components interact effectively. The article highlights the features of providing quality professional before higher education, its interrelation with efficiency of preparation of experts in higher educational institutions is defined.

Keywords: quality of education, monitoring of quality of education.

Стаття надійшла в редакцію 19.10 2020 р.